

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Samuelis De Cocceji, Henr. Fil. Sacræ Regiæ Majestatis
Borussicæ Magni Cancellarii, A Consiliis Sanctioribus
Status Et Rei Bellicæ, Ordinis Nigræ Aquilæ Equitis Etc.
Jus Civile Controversum Ubi ...**

Opus Ad Illustrationem Compendii Lauterbachiani ...

Cocceji, Samuel von

Lipsiæ, 1766

LIB. XLII. TIT. I. De Re Judicata.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9050

Wahr, ic. daß er es vor seine Person nicht allein also gesehen, sondern auch von seinen Vorfahren und andern niemals das Gegentheil gehöret habe?

LIB. XLI. TIT. V.

PRO HÆREDE.

Qv. I. *Quando quis pro hærede dicatur possidere ad effectum usucapiendi?*

RESP. Pro hærede usucapit (1) quando non hæres, qui ex justa causa hæredem se putat, rem hæreditariam possidet, indeque & rem, quæ eo pertinet. *L. 29. l. 33. §. 1. de Usucap.* (2) Quando est hæres, sed res non est hæreditaria, *L. p. h.*

Laut. pag. 577. verb. hic pro hærede &c.

Priori casu sufficit, quod rem hæreditariam tanquam hæres possideat bona fide; at posteriori casu non sufficit titulus hæredis, sed defuncti; si is bona fide accepit, uti si ei commodata est, hæres usucapit, si mala fide, non usucapit. *L. 4. h. L. 11. ff. de Div. temp. præscr.* Nam quia ex causa defuncti usucapit hæres, non valebit usucapio, nisi defunctus in causa usucapiendi fuerit; at priori casu hæres non ex causa defuncti usucapit, sed ex propria, dum justam opinandi causam, se hæredem esse, habet.

Qv. II. *An etiam sui hæredes pro hærede usucapiant?*

AFFIRMATUR: Quia etiam verus hæres rem non hæreditariam possidere, eamque tanquam hæres usucapere potest.

Laut. pag. 577. verb. sic etiam &c.

OBST. *L. 2. C. h. ubi dicitur, nihil posse pro hærede usucapi, suis hæredibus existentibus.*

RESP. Dicitur ibi, quod superflite suo hærede nemo usucapiat, quia nemo juste se hæredem putare potest, quando scit, superesse suos hæredes, quippe qui tales sunt ipso jure. Non autem dicitur, quod ipsi sui non possint usucapere. Vid. *Brunn. paratitl. h. q. 2.*

LIB. XLII. TIT. I.

DE RE JUDICATA.

Qv. I. *An, si delegati dissentiant, ea sententia praevalcat, quæ a delegante confirmatur?*

Ooo 2

AFFIRM.

Laut. pag. 578. verb. praefer- tur a &c. **A**FFIRM. *L. 28. h. c. f. X. h.* nam uti ipse suo jure decidere potest, ita multo magis accedendo uni parti delegatorum majora facere. *dd. Ll. OBST. L. 38. h.* ubi ea sententia obtinet, quæ favorabilior est.
RESP. Loquitur de Judicibus ordinariis, in quibus hæ regulæ interpretationis valent.

Qv. II. *An in computatione votorum ratio magis, quam numerus consideretur?*

Dissent. Laut. pag. 578. verb. Rectius tamen. **R**ESP. Numerus consideratur, non ratio: quia non esset decisio, sed maneret quæstio, quæ ratio melior sit, atque id denno per majora definiri debet; indeque nullus foret litium finis.

DISSENTIT *Laut. p. 578. ibique Carpz. p. 1. c. 27. d. 12.* Sed hic loquitur de casu, ubi ratio æquitatis in ipsa lege fundatur: tunc enim contra rationem legis major pars non obtinet.

Qv. III. *An Judex etiam judicet de fructibus ante acceptum judicium perceptis?*

Laut. pag. 578. verb. non etiam ante &c. **V**id. *supr. tit. de Rei vind. q. 14.*

Qv. IV. *An Judex judicet de expensis etiam non petitis?*

Laut. pag. 578. verb. expensæ. **R**ESP. Distinguendum est inter expensas, quæ ex officio Judicis, & natura actionis veniunt, atque eas, quæ ex pacto vel speciali negotio, adeoque tanquam interesse petuntur. Nam (I.) de ILLIS Judex judicat, etsi non petita sint, de HIS vero non nisi nominatim in libello expressæ sunt, adeo, ut nec sufficiat, post litem contestatam petitas esse, quia libellus mutaretur, novaque res peteretur: unde in libello omiffæ, & postea petita, ad separatum processum remitti debent, ut in Curia Halberstadiensi per tres conformes sententias decisum est in causa Weltheim, contra Hünecken.

Adeo, ut nec clausula salutaris, libello adjecta, Judici facultatem de his expensis cognoscendi concedat; quia petitio harum expensarum, factique hujus narratio, ad libelli substantiam pertinet, cujus defectum clausula salutaris sanare nequit. *Umm. Disp. 6. n. 59. Conf. supr. L. 2. tit. 13. qu. 5.* Atque hinc in eadem causa sententia Rostochiensis, quæ clausulæ salutari hanc vim tribuebat, per duas alias subsequentes reformata fuit. (II.)

(II.) ILLÆ in sententia præteritæ non amplius debentur: quia lata sententia finitur officium Judicis, totaque actio; HÆ etiam finita causa principali debentur, *Carpz. Proc. tit. 24. a. 2. n. 28. seq. Brunn. ad l. 13. §. 6. n. 51. C. de Jud. Carpz. p. 1. c. 31. d. 26. n. 5. Nicol. Proc. p. 2. c. 27. n. 18. Mev. p. 3. dec. 420.* quia propria pro iis actio competit.

Si tamen hæ expensæ expresse quoque in libello petitæ, & in sententia præteritæ sunt, eadem ratio est, quæ in usuris; (Vid. *supr. L. 22. t. 1. q. 12.*) denegatæ nimirum censentur, ac reiterata actio rejicitur, *Mev. d. l.* atque ita judicatum in causa des Klosters Hamersleben, contra Rel. Dottmers.

DISSENTIT *Berl. p. 1. c. 78. n. 102. ibique Dd.*

Bene tamen distinguendum, an actor expensas in genere, an vero expensas ex illo pacto petierit, illo casu si præteritæ, vel plane denegatæ sunt, adhuc peculiari actione eas, quæ ex pacto veniunt, petere potest; quia Judex eum tantum a judicialibus expensis, non a conventionalibus absolvisse intelligitur. *Klock. Tom. 3. conf. 131. n. 177. & seq.*

Qv. V. *An Judex judicare debeat secundum acta & probata, an secundum conscientiam?*

Sensus & species quæstionis est, an, si causa legitime probata sit, Judex vero dicat, se aliter scire, an ipse, neglecta probatione, sententiam ferre possit ex prætextu conscientiæ suæ? Et recte hoc negatur, sed judicare debet secundum acta & probata, *L. 6. §. 1. de Off. Praef. ibi- que Dd. c. 28. §. Quia X. de Off. Jud. del. Hillig. ad Don. L. 26. c. 3. lit. b. Bronckh. mant. 1. aff. 14. Ungep. Ex. 16. q. 5.*

INSTO, durum videri, Judicem, qui forte aliud ipse compertum habet, contra propriam conscientiam judicare debere.

RESP. Si vult judicare, necessario judicare debet secundum acta & probata, at melius facit, si ablineat, & tum pars eum tanquam tæstem producere potest.

Qv. VI. *An valeat sententia conditionalis?*

NEGATUR: (1) Quia conditio est incertus eventus, sententia vero debet esse certa, *§. 32. I. de Act. (1) pex text. expr. in l. 1. §. 5. 579 verb. Quand. app. ibi: Sane quidem non est sub conditione sententia dicenda &c. L. 37. ibi: propter vitium &c. ff. de excus. tut. Unde (3) nec ex*

O o o 3

in-*&c.*

incerto facto ad sententiam Judici properare licet. *L. 3. & 4. C. de Sent. quae sine cert. quantitat. L. 59. ff. de Re jud. Carpz. Proc. ori. 16. §. 7. & P. 1. c. 26. def. 9.* Atque hinc (4) non ita pronunciari debet: Würde Kläger erweisen, daß Beklagter von ihm hundert Rthlr. geborget, so wäre dieser solche zu bezahlen schuldig: nam probatio praecedere sententiam debet. Sed & (5) fieri potest, ut semiplene probet, vel minorem summam debitam esse; his casibus inepta foret illa sententia, & de novo jam pronunciari deberet. (6) Ordo processus ita interverteretur, & prius cognosci debet, deinde decidi. Rectius ergo (7) ita pronunciatur: Daß Kläger zuvörderst seine Klage erweisen solle, worauf denn weiter ergeheth, was Rechtens. *Vid. Carpz. d. 7. n. 71.*

Sed quid si tamen fuerit dicta talis sententia?

RESP. Non est nulla, si in eventum certa, & in eum casum res decisa sit. *L. 1. §. 5. Quand. App.*

Aliquando tamen solet conditio sententiae inferi: nam (1) conditio: *si juraverit*, usu frequentatur: Würde Beklagter vermittelst Eides erhalten, daß er dem Kläger die hundert Rthlr. nicht schuldig, so wäre er von der Klage zu entbinden; *vid. L. 12. in f. pr. de Reb. cred. ibi: vel in ipsa definitiva sententia, Carpzov. P. 1. c. 26. d. 9.* quanquam tutius sit, non decidere in hunc eventum; quia forte non in totum, sed in tantum jurare poterit. Sed & (2) in rescriptis Principum & responsis Facultatum Juridicarum conditio solet adjici, de quo casu est *L. 17. C. de Usur.* nam ea non tam ad decidendam, quam ad informandum dantur, nec causa cognita hic res deciditur. Imo (3) in processu liquidationis conditionaliter pronunciari solet: Würde Titius die Original-Obligtion produciren, so wäre er in prima classe zu setzen etc. *Brunn. de Conc. Cred. c. 3. §. 15. ibique Stryk.* Sed & (4) moribus valere sententiam sub conditione: *si probaverit*, putat *Carpz. d. §. 7. n. 60. 61. Cacheran. dec. 146. H. Pifl. O. 119. n. 27.* Rationem asserunt, quia usu valet sententia cum clausula: *si juraverit*, ergo & cum clausula: *si probaverit*. Ego in utroque casu tutius crediderim, per interlocationem rem expedire, in primis vero in criminalibus, ubi minima circumstantia variat jus.

Secuto eventu, sine nova declaratione sententia executioni mandari debet. *H. Pifl. O. 219. n. 45. Carpz. d. §. 7. n. 69. & P. 1. c. 26. d. 11.*

Qv.

Qv. VII. *An ex sententia parti statim jus quaeratur, etsi provocatum fuerit?*

RESP. Sententia valet ex die pronuntiationis, & jus statim inde acquiritur parti; sed si ab ea provocatum fuerit, erit eventuale, & cum tacita illa conditione: *Si in appellationis instantia confirmata fuerit.* Unde suspensa saltem sententia dicitur in *L. 11. C. de R. C. L. 32. C. de Appell.* Revera enim jam interest vel partis, vel filci, cui jus expectandi eventum acquiritur. Conf. *L. 1. ff. Si pend. app.* Atque hoc eventuale debitum desit esse in bonis defuncti, illeque plus suo habet: quod cum effectu praestare, actorique tribuere, secuta confirmatione tenetur. Atque hinc est, quod ad haereses rei transeat sententia, etsi poenalis: nam poena jam non debetur ex delicto, sed ex sententia Judicis, ex qua non minus, ac ex contractu jus commutatur, aliique tribuitur, §. *f. I. de Off. Jud. arg. L. 202. de R. J.* & cum defunctus plus suo habeat, hoc haeres ejus ei, ad quem pertinet, ex regula justitiae restituere tenetur. Idque in terminis ita traditur in *L. 1. ff. Si pend. app. L. 3. C. eod. L. ult. C. Si accus. vel reus.* At regula haec exceptionem patitur in poenis corporalibus, licet iis publicatio bonorum cohæreat: poenae enim personae cohærent, adeoque rei morte exlinguuntur cum suis accessionibus, *L. 20. ff. de Accus. L. 6. ff. de Publ. jud.* hic ergo filci non interest, neque hactenus reus defunctus plus suo habuit, nec ejus patrimonium auctius est, indeque nec haeres exinde tenebitur.

Certum ergo est, jus ex hac sententia quaesitum jam esse parti, sed eventuale: unde cum effectu sententia non valet, nisi ea confirmata fuerit. Adeoque tunc demum dicitur judicatum, & ex eo demum tempore executioni datur sententia. Atque hinc (1) usurae rei judicate exinde debentur; (2) Terminus probatorius, in prima sententia praefixus, currere demum a posteriori sententia incipit; (3) Si ex crimine famoso damnatus provocavit, non nisi ex secunda sententia notatur, *per text. expr. in L. 6. §. 1. ff. de His, qui not. inf.* (4) Qui in prima sententia removebatur ab officio, & provocavit, lucratur salarii medio tempore perceptum. Atque ita conclusum memini in causa filci, contra Ortlepium.

OBJ. *L. 6. §. 1. ff. de His, qui not. inf.* ubi sententia retro valet, & effectum habet.

RESP.

RESP. Imo hoc non dicitur de casu, ubi confirmatio sequitur, sed distinguitur in *d. L.* inter appellationem, quam actor deserit, & eam, quæ injusta declaratur. Illo casu recte dicitur, retro infamem fieri: quia appellatio, quæ deseritur, non videtur interposita. *L. 6. §. 1. ff. de His, qui not. inf.* ibi: *si autem omnia provocationis tempora lapsa sunt, retro infamis est.* Hoc casu ex die secundæ sententiæ demum notabitur, *d. l. 6.* ibi: *quamvis si injusta appellatio ejus visa sit, hodie notari puto, non retro notatur.* Brunn. & Gloss. ad *d. l. 6.*

Qv. VIII. *An rationes decidendi quoque vim sententiæ habeant?*

RESP. Rationes decidendi sunt anima sententiæ, adeoque quatenus illam illustrant & declarant, eatenus pars sententiæ sunt. Conf. *H. Pijl. P. 2. q. 44. n. 22.* Si ergo sententia obscura est, interpretationem ex rationibus decidendi recipit, atque ita in Curia Halberstadiensi judicatum in causa *Fleischhauers*, contra *Heinen*, d. 1. Jul. 1706. At si sententia clara, rationes decidendi vero vel generales, vel obscuræ sunt, restringendæ & explicandæ sunt illæ rationes juxta sententiam, quæ specialiter loquitur: atque ita in dicta Curia pronunciatum in causa *Amnen Beyers*, contra die *Beyersche Erben*, d. 10. Dec. 1705. Rationes ibi hæc allegantur: *Sonsten auch der Vorwand Actorum fol. 201. als ob Beklagte durch die letztere Sentenz Act. fol. 195. wegen Compensation der Früchte mit denen Baukosten von neuem gravirt wären, von keiner Erheblichkeit ist, indem hiervon in Sententia nichts ausgedrucket ist, und daher der Vernunft gemäß, daß, was deshalb in Rationibus decidendi berühret, nach der Sentenz und der darinn befindlichen Restriction zu verstehen.*

Qv. IX. *An retractare Judex sententiam interlocutoriam possit?*

Dissentit. Laut. pag. 579. verb. interlocutoriam retractare. NEGATUR: Si causa cognita Judex decidit; tunc enim valet decretum ex quasi contractu partium, indeque jus quæsitum eis est, quod ipsis invitis Judex auferre non potest. At si Judex ad unius partis instantiam altera non audita aliquid decernit, statuit &c. illud retrahere contrario decreto potest, quia tota ratio allegata cessat: Hinc terminum semel dictum potest prorogare, *l. 19. §. f. de Rec. arb.* cautionem semel definitam augere, *L. pen. de Stip. pract.* novum opus prohibitum ex causa permittere. *L. 16. de N. O. N.*

OBST.

OBSTAT (1) *L. 14. h. ubi quod iussit vetuitve Prætor, contrario imperio tolli potest.*

RESP. Ibi de nudo præcepto agitur, non de sententia causa cognita prolata.

OBJ. (2) *d. L. 19. d. L. p. d. L. 16.*

RESP. Loquuntur textus non de sententia, causa cognita lata, sed de præcepto.

OBJ. (3) *L. 9. C. de Sent. Et interloc.* ubi dicitur interlocutiones causam non perimere, ergo retractari pro lubitu possunt.

RESP. Interlocutoria totam causam non perimunt, i. e. non finaliter decidunt, sed illum saltem articulum, de quo interlocutum est; quoad illam partem jus quæsitum non est, quoad hunc vero nihil potest in præjudicium partis mutari.

Qv. X. *An Princeps ex plenitudine potestatis res iudicatas intervertere possit?*

NEGATUR: Nam (1) in genere jam demonstravi supra Principem jus subditis quæsitum nec naturali ratione auferre posse. *L. 1. t. 4. q. 17.* At, si res iudicata est, jus parti quæsitum est ex legibus publicis; adeoque ex voluntate Principis, quæ, ut litium aliquando finis, dominiorumque certitudo sit, veritatis auctoritatem rebus iudicatis dedit. *L. 25. ff. de Stat. hom. L. 3. de Agn. Et al. lib. L. pen. de Just. Et jur. L. 4. C. de Re jud.* Jus quoque (2) quæsitum est ex consensu partium, indeque quasi ex contractu, & sic ex naturali quoque ratione: partes enim, Judicem adeuntes, in ejus sententiam, & quod ei stare velint, quasi compromittunt. *L. 3. §. 11. ff. de Pecul. L. 11. §. 1. ff. de Novat. Et late Dn. Par. in Disp. de Vero debit. sent. abs. Sect. 3. §. 2. Et seq.* Unde (3) nec naturale debitum post rem iudicatam superest, licet injuria Judicis reus absolutus fuerit. *arg. L. 13. Quib. mod. pign. solv. diff. Disp. Sect. 3. per tot.* Hinc (4) Imperatores, si Leges ad casus præteritos extendunt, excipere solent transactiones & iudicata. *L. un. C. de Contr. jud.*

Atque ita facultas Viadrina in causa quadam maximi momenti respondit Anno 1702. mense Decembr. Sed & Augustissimus Rex in causa Nömmern, contra Nömmern, ubi Commissarius iudicatum sustulit, factum hoc in rescripto ad Regimen Halberstadiense transmissio improbavit.

Cocc. J. C. P. II.

Ppp

Qv.

Qv. XI. *An res judicata ob instrumenta, noviter reperta, retractari possit?*

Laut. pag.
579. verb.
licet nova.

NEG. Vid. *supr. tit. de Transact. q. 14.*

Qv. XII. *An executio rei judicatae differri praetextu meliorationum possit, si de ipsa re restituenda cavere dominus velit?*

RESP. Illi, qui rei vindicationis judicio condemnati sunt, causa tot sententiis decisa, executionem tamen remorari, & restitutionem tardare solent praetextu meliorationum &c. quas forte in fundo fecere, & quarum nomine cautionem sibi ante restitutionem rei fieri volunt; quo casu non contenti esse solent, ut res ipsa restituenda, litigiosa quippe, hypothecæ loco sit: unde novus plane processus super idoneitate cautionis emergit, quem per aliquot instantias pervagatum memini. At in contradictorio decisum aliquando fuit in Curia Halberstadensi, rem ipsam pro cautione esse posse, in causa Beyercher Erben, contra Annen Beyers, in puncto der Delmühle, & quidem ex his rationibus: Daß aber die offerirte Walcken-Mühle vor zulänglich zu halten sey, erheller daher, weil ja unstreitig ist, daß per judicatum aller Streit ratione proprietatis pufhöre, und consequenter Kläger in ein plenum Dominium in ipsa re erhalten habe, in welchem sie ja, denen bekanten Rechten nach, ein Pignus constituiren kan, und ist es ferner der natürlichen Vernunft gemäß, daß die Meliorationes nicht leicht den Fundum zu absorbiren pflegen, sondern der Fundus mehr werth sey, als die Meliorationes, dannerhero regulariter eine plena securitas in ipsa re gefunden wird; In mehrer Erwegung ic. da beklagte Erben vi judicati fructus perceptos & percipiendos zu restituiren schuldig erkannt worden, welche, wann sie mit der Gegen-Liquidation zusammen gerechnet werden sollten, diese, wo nicht gänzlich absorbiren, dennoch ziemlich verringern würden ic. Alle massen sonst ein ieglicher Kläger, welcher sein Recht so sauer erkritzen, weil er vielleicht keine Bürgen finden kan, nimmermehr zu dessen Genuß gelangen würde, indem der Beklagte, wann er in dem Besiß bliebe, und ratione Meliorationum eben so viel Instantien, als in der Haupt-Sache veranlassen könnte, es leichtlich dahin bringen würde, daß der Kläger entweder aus Noth und Armuth, oder aus Verdruß, oder sonst von seinem Recht abstehe müßte.

Es ist auch endlich dieses um desto mehr Rechtens, weil die Satisfactiones hodie mere arbitrarie sind, ita, ut sufficiat, probatam esse cautionem a Judice, etiam invita parte, *Fab. L. 2. tit. 39. d. 13. n. 3. Mev. P. 6. Dec. 124. per tot.*

Veræ autem tantum sunt hæ decidendi rationes, si notorie res restituenda majoris pretii sit: aliud vero est, si vel reconventio, vel meliorationes rei valorem excedant &c. tunc enim consultius existimaverim, rem sequestrari, usque dum idonea cautio præstita fuerit: in dubio arbitrio Judicis res relinquenda. *Fab. Et Mev. dd. II.* Neque hic appellatio admittenda, nisi quoad effectum devolutivum.

LIB. XLII. TIT. II.

DE CONFESSIS.

Qv. I. *An confessio infantia majoris, accedente tutoris autoritate facta, valeat?*

NEGAT. Quia infantia major comparatur infanti, quoties conditio ejus sit deterior, uti confitendo, §. 10. *Et seq. I. de Inut. stip.* & cum in favorem eorum receptum sit, ut habeantur pro pubertate proximis, §. 11. *I. de Inut. stip.* id in odium eorum detorqueri non debet.

Exc. Si sit pubertati proximus, de quo est *l. 6. §. 5. de Confess.* nam hic jam aliquem intellectum habet.

Qv. II. *An confessio erronea procuratoris noceat Domino?*

Vid. *supr. tit. de Procur. q. 14.*

Qv. III. *An minor restituatur contra confessionem delicti?*

RESP. Si minor fatetur delictum, contra hanc confessionem non restituatur, *L. 37. in f. ff. de Minor.* uti enim contra delicta non restituatur, *L. 1. C. Si adv. del. l. 9. §. 2. ff. de Min.* ita nec contra confessionem delicti; quia ita petendo quoque delinquere intelligitur, quæ videtur ratio *SCti in d. l. 37. §. 1.*

Exc. Si non contra delictum vel confessionem delicti, sed v. g. contra augmentum poenæ, quod ex inficiatione delicti sequitur, restitui petat, *l. 9. §. 2. ff. de Min.* tunc enim contra diffessionem restituatur; cum fatendo potuisset evitare poenam dupli: atque hinc

Ppp 2

con-

